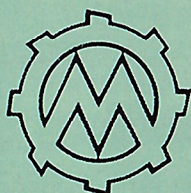

TEKNIIKAN WAIHEITA

TEKNIK I TIDEN
TEKNIIKAN
MUSEOLEHTI

1/91 maaliskuu
9. vuosikerta

ISSN 0780-5772

Kustantaja
Suomen Teknillinen Museoyhdistys —
Tekniska Museiföreningen
i Finland

Päätoimittaja
Martti Kajaste

Toimitus
Martti Kajaste
Vanha Pisantie 9 F
02280 Espoo
puh. 90-883 893 (iltaisin)

Toimituskunta
Carl-Fredrik Geust
Pertti Kaarna
Martti Kajaste
Matti Krank
Karl-Erik Michelsen
Osmo Simola
Lea Väkeväinen

STMY:n jäseneksi ilmoittautumiset,
lehden tilaukset, osoitteenmuutokset
Matti Krank
Laurinlahdentie 12 E
02320 Espoo
puh. 90-8017 830 (iltaisin)

Ilmoitukset
Kieliverstas Oy
Puh. (90) 4771 117 tai 8042 132

Seuraava numero Tekniikan Waiheita
ilmestyy toukokuussa 1991

Paino
Vammalan Kirjapaino Oy

Osaammeko elää

Tätä kirjoitettaessa maailmantilanne näyttää synkemmältä kuin aikoihin. Lähi-idässä raivoaa lähes suursota. Naapurissamme Baltiassa tilanne on jännittänyt eikä verenvuodatukselta ole säästyty. Jopa koko Neuvostoliiton valtiollinen ja taloudellinen olemassaolo on spekuloinnin kohteena. Samalla taloudellisen vauhtipyörämme — Suomen teollisuuden — kierrosluvut putoavat päivä päivältä.

Muutos huonompaan suuntaan on ollut nopea ja jyrkkä. Tilanne saattaa yllättää, kun vasta muutama kuukausi sitten liennytyksen, aseidenriisunnan ja perestroikan innoittamina opettelimme puhumaan »yhteisestä eurooppalaisesta kodistamme» Itä-Euroopan maiden siirtyessä takaisin muun Euroopan yhteyteen ja markkinatalouteen, suurvaltojen keskustellessa toistensa kanssa sivistyneesti ja suunnitella mahtavia taloudellisia yhteishankkeita.

Tänään kaikki on toisin — televisio tuo dramaattisia ja ikäviä tapahtumia sekä pessimistisiä näkymiä olohuoneeseemme jatkuvalla syötöllä. On tosin pohdittu miten oikea ja täydellinen sensuroitu uutiskuva ylipäätään voi olla. Persianlahden sodan ensimmäisten päivien videopelintapaiset kuvajaksot antoivat selvästi yliooptimistisen kuvan sotilaallisesta operaatiosta ja sen kestosta.

Tämä odottamattoman kireä tilanne taustalla ja kotimaisen laman syvetessä Suomen ilmavoimat ovat uusimassa torjuntahävittäjiään. Kuten jokaisen aikaisemman »vuosisadan asekaupan» yhteydessä on nytkin keskusteltu sekä hankkeen tarpeellisuudesta että ennenkaikkea sen kustannuksista. Tosin viime viikkojen tapahtumat ovat jonkin verran hiljentäneet hanketta vastustavien ääniä. Jos vertaa tilannetta esimerkiksi 1930-luvun lentokonehankintojen valmisteluun, löytyy sekä eroavaisuuksia että yhtäläisyyksiä. Suurimpia eroja lienee hankkeen toteuttamistavassa. Kun aiemmin haluttiin luoda oma lentokoneteollisuus ostamalla sopiva valmistuslisenssi, on nyt pakko todeta, ettei nykyaikaisten sotilaskoneiden valmistukselle edes lisenssillä ole Suomessa edellytyksiä. Lähtökohtana nyt on sensijaan sataprosenttinen vastaoperaate. Toisin sanoen Suomen teollisuudelle on taattava uusia vientitilauksia hankittavien hävittäjien täydestä arvosta. Tästä voisi tulla teollisuutemme nyt kipeästi tarvitsema elvytysruiske ja teknisen tiedon kanava komponenttivalmistuksen ja alihankinnan muodossa. Tekniikan historia osoittaa selvästi, että asetuotanto on aina ollut ns. keihäänkärkiteknologia, josta sittemmin on syntynyt lukuisia huipputekniikan siviilisovelluksia. Toivokaamme kuitenkin ettei suomalaisen torjuntahävittäjän — nykyisen tai tulevan — koskaan tarvitse laukaista ohjuksiaan tositaroituksessa.

Tekniikka muuttuu, mutta muuttuuko ihminen. □

Sisältö:

Merihenkien museomatka Kotkaan	2
Oppihistoriaa ja tekniikkaa	2
Tauno Pero in memoriam	2
Osaammeko elää	3
Tutkimusta, tekniikkaa ja yhteistyötä Rovaniemellä	4—5
Maailmanperintöluetteloon esitetty seuraavia kohteita	6—7
Ajatuksia ja kokemuksia teknillisistä museoista, erityisesti Tekniikan Museosta	8—9
Voidaanko historiasta oppia	10
90 443 sivua Rakennustaitoa	11
Maltan kivitempelit maailman vanhimmat	11
Kirjattuja waiheita	12—14
Ensimmäinen suomalainen prosessitietokone Tekniikan museossa	15

Kansikuva: Pyhämaa. Tuulimyllyjä myllymäellä, kolmen eri talon omistamia. Valok. T. Itkonen v. 1928. Museovirasto.

Takakansi: Strömforsin ruukki. Manufaktuuripaja. Museovirasto.